

Begäran om utlåtande: Ändringarna i lagstiftningen om förverkandepåföljd, arbetsgruppens betänkande

Inledning

Justitieministeriet begär utlåtanden om ett arbetsgruppsbetänkande med förslag till ändringar som gäller lagstiftningen om förverkandepåföljder.

Arbetsgruppen föreslår att det i Finland införs en ny förverkandepåföljd som gäller oförklarlig egendom. En påföljd ska kunna dömas ut om det finns skäl att anta att egendom som har upptäckts vid förundersökningen har sitt ursprung i brottslig verksamhet. Kravet på bevisning av åklagaren i fråga om egendomens ursprung ska vara lägre och det ska inte behövas bevis på något brott.

I fråga om mål som gäller förverkandepåföljd ska det också vara möjligt att verkställa kungörelsedelgivning och att värdet av egendom som varit föremål för penningtvätt förklaras förverkat. Också förteckningen över förverkandeutlösande brott utökas vid utvidgat förverkande av vinning. Vidare ska det göras vissa andra lagstiftningsändringar som gäller förverkandepåföljd för att bland annat förbättra brottsoffers ställning i gränsöverskridande situationer.

Arbetsgruppen föreslår också flera lagändringar i syfte att spåra och identifiera samt förvalta vinning av brott. I anslutning till detta föreslår arbetsgruppen att det stiftas en lag om kontoret för återvinning av tillgångar och om kontor för förvaltning av tillgångar. Uppgifterna ska i Finland skötas av Centralkriminalpolisen och i fråga om det sistnämnda även av Utsökningsverket.

Bakgrund

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering, Ett starkt och engagerat Finland, underlättas återtagande av vinning av brott till exempel genom att beviskraven sänks och att det införs ett förfarande för förverkande av vinning av brott utanför brottmålsrättegången (s. 193). Regeringen vidtar också lagstiftningsåtgärder för att förhindra penningtvätt och effektivisera i synnerhet återvinningen av vinning av brott i samband med penningtvätt (s. 192).

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1260 om återvinning av tillgångar och förverkande (konfiskationsdirektivet) trädde i kraft den 22 maj 2024. Medlemsstaterna ska senast den 23 november 2026 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar

som är nödvändiga för att följa direktivet.

Det nya konfiskationsdirektivet ersätter Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/42/EU om frysning och förverkande av hjälpmedel vid och vinning av brott i Europeiska unionen och rådets beslut 2007/845/RIF om samarbete mellan medlemsstaternas kontor för återvinning av tillgångar när det gäller att spåra och identifiera vinning eller annan egendom som härrör från brott (beslutet om vinning som härrör från brott).

Syftet med konfiskationsdirektivet är att effektivisera återvinningen och förverkandet av egendom som härrör från brott. I direktivet föreskrivs det om de åtgärder som medlemsstaterna ska vidta för att spåra och identifiera, frysa och förverka vinning av, hjälpmedel vid och annan egendom som härrör från brott samt förvaltning av sådan egendom. Till direktivets tillämpningsområde har fogats nya brott jämfört med det tidigare direktivet. Direktivet syftar också till att underlätta upptäckt av brott med anknytning till överträdelse av unionens restriktiva åtgärder.

Genom direktivet utvidgas uppgifterna för kontoren för återvinning av tillgångar (Asset Recovery Office, så kallade ARO-kontor). I direktivet föreskrivs det också om kontorens åtkomst till information ur nationella register och om informationsutbytet mellan kontoren. Medlemsstaterna är skyldiga att inrätta eller utse minst ett kontor för förvaltning av tillgångar för att förvalta fryst och förverkad egendom. I direktivet föreskrivs också om till exempel brottsoffers rättigheter och rättsmedel. Medlemsstaterna åläggs skyldigheter i fråga om statistikföring och en skyldighet att upprätta en nationell strategi för återvinning av tillgångar.

Justitieministeriet tillsatte den 25 september 2024 en arbetsgrupp för att bereda lagförslag i syfte att genomföra regeringsprogrammets föresatser om återtagande av vinning av brott och nationellt genomföra konfiskationsdirektivet. Arbetsgruppen hade möjlighet att lägga fram även andra ändringsförslag till lagstiftningen om förverkandepåföljder. Arbetsgruppen skulle utarbeta sitt förslag i form av en regeringsproposition.

Arbetsgruppens mandatperiod var 1.10.2024–30.11.2025. Arbetsgruppen har sammanträtt 17 gånger.

Svarsanvisningar för mottagare

Vem som helst kan lämna ett utlåtande.

Vänligen lämna utlåtandena i första hand genom att svara på begäran om utlåtande på tjänsten utlaatande.fi. Anvisningar för att använda och registrera sig i tjänsten finns på utlaatande.fi under fliken Anvisningar > Bruksanvisningar (användarstöd: [lausuntopalvelu.om\(at\)gov.fi](mailto:lausuntopalvelu.om(at)gov.fi)). Ministerierna ombeds också att spara det utlåtande som de lämnat via utlaatande.fi i ärendehanteringssystemet VAHVA (ärendenummer VN/22315/2023).

Om det inte är möjligt att använda tjänsten utlaatande.fi kan utlåtandena sändas till ministeriets registratorskontor per e-post på adressen [kirjaamo.om\(a\)gov.fi](mailto:kirjaamo.om(a)gov.fi) eller per post till adressen Justitieministeriet, PB 25, 00023 STATSRÅDET. I de utlåtanden som lämnas in till registratorskontoret ber vi er ange ärendenumret VN/22315/2023. Dessutom ber vi att de utlåtanden som lämnas in till registratorskontoret skickas till exempel som bilaga till e-posten i Word- eller PDF-format så att utlåtandehandlingen inte innehåller onödiga personuppgifter,

såsom privatpersoners e-postadresser.

Alla utlåtanden är i regel offentliga i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Utlåtandena publiceras på projektets offentliga projektsidor (<https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt>, ID OM062:00/2023). Ett utlåtande som lämnats in av en privatperson publiceras dock på projektsidorna endast om personen skriftligen begär det till exempel i samband med sitt utlåtande eller i ett följebrev till utlåtandet.

Alla utlåtanden som lämnats via utlåtande.fi, också utlåtanden från privatpersoner, är automatiskt tillgängliga för alla på utlåtande.fi. Ministeriet publicerar inte de utlåtanden som lämnats in till registratorskontoret på utlåtande.fi.

Utlåtandena ska inte innehålla onödiga personuppgifter. Även om ett utlåtande som en privatperson lämnat in till registratorskontoret inte publiceras på webben, kan alla ta del av det vid ministeriet i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Tidtabell

Utlåtanden kan lämnas till och med den 20 februari 2026.

Beredare

Mer information: Sampo Brander, lagstiftningsråd (tfn 295 150 349, fornamn.efternamn@gov.fi) och Katja Repo, specialsakkunnig (tfn 0295 150 101, fornamn.efternamn@gov.fi).

Länkar:

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM062:00/2023> - Hankesivu

<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM062:00/2023> - Statsrådets projektportal

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-713-9> - Työryhmän mietintö / Arbetsgruppens betänkande (på finska)

Sändlista:

Amnesty International Suomen osasto ry
Eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Etelä-Karjalan kärjäoikeus
Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus
Etelä-Savon kärjäoikeus
Helsingin hovioikeus
Helsingin kärjäoikeus
Helsingin poliisilaitos
Helsingin yliopisto / professori Sakari Melander

Ihmisoikeuskeskus
Itä-Suomen hovioikeus
Itä-Suomen poliisilaitos
Itä-Suomen yliopisto / professori Matti Tolvanen
Itä-Uudenmaan käräjäoikeus
Julkiset Oikeusavustajat ry
Kainuun käräjäoikeus
Kanta-Hämeen käräjäoikeus
Keski-Suomen käräjäoikeus
Keskusrikospoliisi ja Keskusrikospoliisin Rahanpesun selvittelykeskus
Korkein oikeus (varataan tilaisuus antaa lausunto)
Kymenlaakson käräjäoikeus
Lapin käräjäoikeus
Lapin poliisilaitos
Lapin yliopisto / professori Mikko Vuorenpää
Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Liikenne- ja viestintäministeriö
Lounais-Suomen poliisilaitos
Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ry
Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus
Oikeuspalveluvirasto
Oikeusrekisterikeskus
Oulun käräjäoikeus
Pirkanmaan käräjäoikeus
Pohjanmaan käräjäoikeus
Pohjois-Karjalan käräjäoikeus
Pohjois-Savon käräjäoikeus
Poliisiammattikorkeakoulu
Poliisihallitus
Professori em. Pekka Viljanen
Puolustusministeriö
Puolustusvoimien pääesikunta
Päijät-Hämeen käräjäoikeus
Rajavartiolaitos
Rovaniemen hovioikeus
Satakunnan käräjäoikeus
Sisäministeriö
Sisä-Suomen poliisilaitos
Suomen Asianajajat
Suomen Juristiliitto ry
Suomen Poliisijärjestöjen liitto ry
Suomen Syyttäjäyhdistys ry
Suomen tuomariliitto ry
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tulli
Tuomioistuinvirasto
Turun hovioikeus
Turun yliopisto / professori Tatu Hyttinen
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Ulosottolaitos

Vaasan hovioikeus
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtionvarainministeriö
Varsinais-Suomen kärjäoikeus
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Ålands polismyndighet
Ålands tingsrätt

Remissinstansens utlåtande

Innehållet i direktivet och dess förhållande till lagstiftningen i Finland

Vilka iakttagelser har ni om direktivets innehåll och dess förhållande till lagstiftningen i Finland?

De viktigaste förslagen

Vad anser ni om de viktigaste förslagen i propositionen? Vi ber er kommentera separat under varje rubrik.

Sänkning av det beviskrav som krävs för återtagande av vinning av brott och förslag till beviskrav

Införande av ett förfarande för återtagande av vinning av brott utanför brottmålsrättegången

Effektivisering av återvinningen av vinning av brott i samband med penningtvätt

Utvidgat förverkande av vinning

Spårning och identifiering av vinning av brott

Förvaltning av egendom

Förhållandet mellan förverkande av vinning och målsägandens skadestånd i gränsöverskridande situationer

Förhållandet mellan förverkandepåföljd och återställande vid miljöbrott

Samordnande av verkställigheten av en förverkandepåföljd och andra yrkanden som gäller brottet

Konsekvenser

Hur kommenterar ni betänkandets bedömning av konsekvenserna för människor och samhälle?

Hur kommenterar ni betänkandets bedömning av konsekvenserna för myndigheternas verksamhet?

Hur kommenterar ni betänkandets bedömning av de ekonomiska konsekvenserna?

Vilka andra konsekvenser bedömer ni att förslagen har?

Alternativa lösningar

Hur kommenterar ni de andra genomförandealternativen (avsnitt 5 i betänkandet)? Vilka konsekvenser skulle dessa ha?

Finns det något annat sätt att uppnå de mål som anges i propositionen?

Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Hur kommenterar ni synpunkterna på förhållandet till grundlagen och lagstiftningsordningen (avsnitt 11 i betänkandet)?

Lagtekniska kommentarer

Lagtekniska och andra detaljerade kommentarer om lagförslagen och specialmotiveringen till dem (avsnitt 7)?

Övriga iakttagelser och kommentarer om utkastet till proposition

-

Brander Sampo
Oikeusministeriö

Brander Sampo
Oikeusministeriö